

VIERING VAN DE ZONDAG IN DE MARANATHAKERK

zondag 10 september 2017
14^e na Pinksteren - zomertijd

Van harte welkom in deze dienst,
waarin wij met woorden en met muziek,
samen met de mensen van Musica Poetica,
op weg gaan met het verhaal van de Barmhartige Samaritaan.

EVANGELIELEZING: Lukas 10:25-37 (vertaling: Huub Oosterhuis en Alex van Heusden)

25.

En zie, daar stond een Thorageleerde op
om hem te beproeven:

Meester, wat moet ik doen
om leven te beërven in de komende wereld?

26.

Hij sprak tot hem:

In de thora, wat staat daar geschreven?
Hoe lees jij?

27.

Hij antwoordde en sprak:

*'Je zult liefhebben JHWH, jouw God,
met heel je hart en je ziel,
met heel je kracht en je verstand';
en 'je naaste die is als jij.'*

28.

Hij sprak tot hem:

Je hebt goed geantwoord.
Doe dit en je zult leven.

29.

Maar omdat hij zich wilde rechtvaardigen,
sprak hij tot Jezus:

Maar wie is mijn naaste?

30.

Jezus ging op hem in en sprak:

Een mens daalde af van Jeruzalem naar Jericho
en viel in de handen van rovers.
Zij kleedden hem uit, ranselden hem af
en gingen
en lieten hem halfdood achter.

31.

Bij toeval daalde een priester af langs die weg,
hij zag hem en ging tegenover hem voorbij.

32.

Zo ook geschiedde dat een Leviet
langs die plaats kwam,
hij zag hem en ging tegenover hem voorbij.

33.

Een Samaritaan die de weg ging, kwam langs hem,
zag hem en werd bewogen door ontferming.

34.

Hij ging naar hem toe,

waste zijn wonden met olie en wijn en verbond ze,
tilde hem op zijn eigen rijdier,
bracht hem naar een herberg en verzorgde hem.
35.

De volgende morgen nam hij twee zilverstukken,
gaf ze aan de herbergier en sprak:

'Zorg voor hem
en wat je meer besteedt,
ik zal het je geven als ik terugkom.'

36.

Wie, denk je, is van deze drie de naaste geworden
van hem die was gevallen in de handen van rovers?

37.

Hij sprak:

Die barmhartigheid aan hem deed.

Jezus sprak tot hem:

Ga en doe jij evenzo.

Overdenking:

Gemeente van Jezus Christus,

De gelijkenis van de barmhartige Samaritaan...

Een zeker mens valt in handen van rovers...

Uitgekleed, afgeranseld, achtergelaten...

Halfdood...

Drie mensen komen langs...

De eerste twee, mensen met een positie in de samenleving,

een belangrijke rol in religie en maatschappij,

met oog voor de zuiverheid van

hart en handen,

zien hem

en gaan aan de overzijde voorbij.

Tweemaal klinkt het,

zij zingen hetzelfde liedje:

hij zag hem en ging tegenover hem voorbij...

Hij zag hem en ging tegenover hem voorbij...

Ze zien en ze lopen door...

Doen hun ogen dicht...

Wenden het hoofd af...

Laten zich niet storen...

Misschien oordelen we, veroordelen we hen,

misschien herkennen we hen...

Een derde,

een Samaritaan,

een vreemdeling, min of meer een buitenlander,

in ieder geval iemand met andere religieuze gewoontes,

een andere geschiedenis, onbekender, onbemind, vreemd,

die Samaritaan

ziet en laat zich raken en doet...

Volop staand in de joodse traditie zet Jezus ook hier een dikke streep onder het doen.

Uitvoerig wordt verteld wat hij doet, deze Samaritaan:

hij wast de wonden met olie en wijn,
met olie om te verzachten,
met wijn om te desinfecteren,
hij verbindt ze, de wonden, de traumata staat er letterlijk,
hij heeft zorg voor de opgelopen trauma's,
die niet gering zullen zijn,
tilt hem op zijn eigen rijdier, brengt hem naar een herberg,
verzorgt hem ook daar, blijft tot de morgen,
betaalt voor hem, draagt verantwoordelijkheid
voor zijn herstel, ook als dat langer mocht duren dan verwacht,
meer zou kosten dan verwacht.
Meerkosten zal hij betalen als hij terugkomt, hij komt dus terug.
Hij draagt de kosten, draagt het risico.
De mens gaat hem ter harte.
Alle aandacht in dit verhaal gaat naar de zorg,
gedetailleerd beschreven, veel woorden worden gebruikt voor
alle goede zorgen van deze ene mens voor die andere mens...
Een streep onder het belang van goede zorg.

Het is een behoorlijk lijfelijk verhaal.
Van de Samaritaan wordt gezegd dat hij door
ontferming bewogen is, een woord dat via het hebreuws
verwant is met buik, binnenste, ingewanden,
zijn binnenste draait zich om, hij wordt er beroerd van,
hij wordt erdoor beroerd...
En zet alles in voor het behoud van die ander.
Je laten raken,
daar begint het mee...
Door ontferming bewogen:
Lukas gebruikt dit woord verder vooral voor Jezus.
De Samaritaan lijkt op Jezus – op God...

Ik las ergens dat Jezus eigenlijk een ander verhaal
had moeten vertellen om antwoord te geven
op de vraag van de Thorageleerde, de wetgeleerde,
kenner van Schrift en traditie.
Die Thorageleerde vroeg,
nadat hij gesproken had over
het liefhebben van God en het liefhebben van je naaste,
hij weet hoe het moet,
wie dan eigenlijk zijn naaste is.
Wie is mijn naaste?
Hij maakt, zo lijkt het, er een discussiepunt van...
iets voor een theoretische beschouwing...
Of met een afstandje naar te kijken...
Een goed gesprek...
Wie is mijn naaste?
Waarin je misschien ook iets hoort van 'wie wel en wie niet'?
Waar ligt de grens...
Wie laat je binnen, wie niet?
Het is ook niet eenvoudig, zoveel ellende,
ook de afgelopen week weer genoeg gezien,
genoeg voorbijgekomen,
wat kan ik, moet ik,
wat moet ik wel, wat kan ik niet?
Wie moet ik wel helpen en wie niet?

Voor wie ben ik verantwoordelijk en voor wie niet?

Wie is mijn naaste?

Je kunt zo verzanden in die vraag,
dat je aan doen niet meer
toekomt...

Als Jezus in deze gedachtegang
mee was gegaan,

had hij het volgende verhaal kunnen vertellen,
een net iets andere gelijkenis,

bijvoorbeeld zo:

een priester, een leviet en een Samaritaan
waren alle drie op weg van Jeruzalem naar Jericho
en vielen in handen van rovers.

Halfdood lagen ze
aan de kant van de weg,
alle drie...

Een Joodse man kwam toevallig langs
en zag ze liggen.

Hij kon ze natuurlijk niet alle drie helpen.

En vroeg zich af:

Wie is mijn naaste?

De Samaritaan valt meteen af.

Die kan hij wegstrepen.

De keuze zal moeten vallen tussen de priester en de leviet,
mensen meer nabij, uit je eigen land, je eigen groep.

En de priester is hoger in rang, belangrijker voor de toekomst van de natie,
dus...

Keus gemaakt...

Wie is mijn naaste...

Maar Jezus vertelt een ander verhaal:

hij gaat niet mee in de vraag wie nu eigenlijk onze naaste is,
wie onze medemens, wie wel en wie niet...

Hij draait de vraag om

naar de praktijk van elke dag
en heeft het over 'naaste worden',
over 'naaste zijn'.

Jezus begint en eindigt de gelijkenis
met de mens in handen gevallen van de rovers.

Hij begint met het schetsen van zijn weg,

hij eindigt met de vraag wie
voor deze mens tot naaste geworden is,
mens, medemens...

Dat is zijn perspectief:

de mens aan de kant van de weg,
overvallen, alles kwijt, leven vloeit weg,
een zeker mens, zegt Jezus,
zomaar iemand, jij kunt het zijn, zomaar onverwacht
onderuit gehaald,
depressie, ziekte, ongeluk,
baan kwijt, lief kwijt, aan leven of dood, ramp op ramp.

We kunnen het allemaal zijn,
kwetsbaar zijn we...

En op zo'n moment is
de vraag die telt: wie ziet jou,
wie kijkt naar jou om,
wie wordt voor jou een naaste,
is jou tot medemens...

Geen theorie:
praktijk!

En dan is het antwoord eigenlijk verrassend simpel:
naaste geworden
is zij, is hij, die barmhartigheid doet...
Een mens met een warm hart, die goed doet,
aan gewoon die mens die je op je pad ontmoet, die
op jouw weg komt, die op jouw weg ligt...
Ga en doe jij evenzo...

Wel aardig om te weten, dat hierna het verhaal volgt van Maria en Marta.
Voor wie het niet kent, Marta is op een gegeven moment
overbelast door het vele dienen, het 'diakenen' staat er dan,
blijkbaar heeft ze heel veel oog voor al die mensen langs de kant van de weg,
en heeft ze het gevoel dat zij het allemaal en ook nog eens allemaal alleen moet doen,
waarop Jezus min of meer de last van het vele van haar afneemt
en zegt, dat het goed is
als ze één ding doet of – gewoon maar - met één ding begint...

(...)

Ik stel me trouwens voor
dat de mens aan de kant van de weg, halfdood,
op een gegeven moment zijn ogen opgeslagen zal hebben,
en tot zijn schrik of tot zijn verrassing
ziet dat een vreemdeling, een vijand, iemand van wie
hij het nooit had verwacht,
over hem heen gebogen staat...
Zo kan het gaan...

Liefde hoeft zich niet aan grenzen te houden...
Halleluja. Amen.

ds. Martine Nijveld